

Ett hållbart torvbruk

Förslag till kriterier för ett hållbart torvbruk

Regeringens och riksdagens beslut om torv våren 2009

I den energipolitiska propositionen slog regeringen fast:

- att torv är ett inhemskt bränsle med betydelse för Sveriges energiförsörjningstrygghet,
- att den svenska energipolitiken som baseras på bl.a. ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och ekonomisk konkurrenskraft rymmer ett inslag av torv, om än i begränsad omfattning. Energitorv dämpar prisökningen på trädbränslen som skogsflis till följd av en tilltagande konkurrens om bibränsleråvara,
- att ur ett livscykelperspektiv kan torv ha mer fördelaktiga klimategenskaper än om man bara tar hänsyn till utsläppen vid förbränning,
- att torvutvinning måste ske med stor hänsyn till natur- och kulturvärden.

Energimyndigheten föreslås få i uppdrag att ta fram underlag och förslag som kan användas i syfte att verka för att IPCCs och EUs regelverk anpassas. Avsikten är att framtida torvbruk behandlas med utgångspunkt från verksamhetens samlade bidrag till växthuseffekten på ett klimatanpassat sätt.

Riksdagen, som ställer sig bakom regeringen beslut, välkomnar en positiv utveckling för den svenska torvbranschen under förutsättning att verksamheten bedrivs på ett hållbart sätt.

Läs mer:

*Proposition 2008/09:163 en sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi
näringsutskottets betänkande 2008/09:NU25 Riktlinjer för energipolitiken*

Omslag: Västkärr, ett exempel på efterbehandling till våtmark i Örebro län.
Foto: Marie Kofod-Hansen

Förord

Regering och riksdag har fattat beslut om ett hållbart energitorvbruk som kan medverka till att uppnå de energipolitiska målen med hänsyn till klimat och biologisk mångfald. Torvbranschen har mot denna bakgrund tagit fram ett förslag till kriterier för ett hållbart torvbruk och med utgångspunkt i EUs direktiv för förnybara bränslen uppdaterat bedömningen av torvens klimat-effekter. Rapporten har utarbetats inom torvbranschen, i nära samverkan med energiföretagen, Svensk Fjärrvärme och LRF. Rapporten i sin helhet kan laddas ned från torvproducenternas hemsida www.svensktorv.se

Stockholm i april 2010

Håkan Bjur
Ordförande i Svenska Torvproducentföreningen

I Sverige berörs i dag ungefär en promille av vår torvmark av torvutvinning.

Kriterier och strategi för ett hållbart torvbruk

Torv är en rikligt förekommande resurs globalt – ca 3,5 miljoner km² – endast fem promille av den torvmarken berörs av torvbruk. Även i Sverige utgör torv en stor resurs, ca 25% av Sveriges markyta är täckt av torv, vilket motsvarar ca 100 000 km². I Sverige berörs i dag ungefär en promille av vår torvmark av torvutvinning. I framtiden kommer ytterligare en eller två promille att beröras av torvbruk. Produktion och användning av torv är omgärdad av mycket stränga regler i Torvlagen och Miljöbalken.

Stora delar av våra torvmarker är skyddade eftersom de utgör viktiga miljöer för naturvård och kulturminnesvård. Det finns också torvmarker som inte är lämpliga för torvutvinning med tanke på arrondering, torvqualität, torvdjup etc. Torvmark är också i många fall värdefulla för klimatet genom att de binder in kol, som annars bidrar till växthuseffekten.

Torvbranschens strategi för ett hållbart torvbruk innebär sammanfattningsvis att vi skördar torv från marker som genom dikning för skogsproduktion läcker klimatpåverkande gaser, vi använder torv tillsammans med trädbränslen för att göra energisystemet effektivare och för att öka takten i omställningen mot ett hållbart energisystem. Efter att torvskörden avslutats efterbehandlar vi torvmark till våtmark eller till aktiv skogsproduktion, vilket leder till att marken binder in kol igen vilket är ett viktigt klimatpolitiskt mål. För att verkligen kunna säkerställa ett hållbart torvbruk föreslår vi i det följande kriterier för produktion och användning av torv som skall gälla för såväl producenter och användare av torv som torvbranschen som sådan.

Inblandning av torv vid förbränning av åkerbränslen som t ex rörflen minskar problem med aska i pannan.

Användning av torv

- Torv eldas huvudsakligen tillsammans med trädbränslen, åkerbränslen och RT-flis samt andra återvunna bränslen i syfte att skapa samförbränningsfordelar och möjliggöra nyttjande av annars svåransvända biobränslen.
- Torv eldas huvudsakligen i kraftvärmeverk vilket möjliggör högre elproduktion.

Torv kan eldas tillsammans med trädbränslen för att skapa ett resurseffektivt och tryggt energisystem. Torv underlättar också förbränningen av olika åkerbränslen vilka kan spela en allt viktigare roll i energisystemet. Om torvbruket tilldelas mer långsiktiga villkor kan mångfalden öka i energisystemet. Därmed får vi en mer kostnadseffektiv energimarknad och lägre energipriser.

Torv kompletterar trädbränslen i energisystemet.

Produktion av torv

- Torv utgör ett uthålligt komplement till trädbränslen och mängden torv som skördas i Sverige i framtiden bestäms av efterfrågan och möjligheterna att er hålla tillstånd enligt Torvlagen och Miljöbalken.
- Torvföretagen producerar torv från torvmark som redan är påverkad av direkta mänskliga aktiviteter. Företagen producerar torv ur redan dikad torvmark, jordbruksmark eller torvtäkter där torvutvinning tidigare skett.
- Torvföretagen presenterar vid tillståndsgivning en plan för efterbehandling som möjliggör en översiktlig bedömning av konsekvenserna av olika alternativa efterbehandlingar.

Energitorvbruket kommer att styras om mot torvmarker som är påverkade, t ex i form av dikning. På så sätt kan man undvika torvmarker där det finns konflikter mellan motstående intressen. Vi föreslår att företagen tar fram en plan för torvbruket som redovisar konsekvenserna av att skapa våtmark eller plantera skog efter avslutad torvtäkt.

Ett exempel på en opåverkad och värdefull våtmark, Skattlösbergs stormosse i Dalarna.

Motstående intressen

- Torvföretagen producerar inte torv ur en våtmark som utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö.
- Torvföretagen tar stor hänsyn till olika intressen i samband med prövning och genomförande av projekten och är därvid beredda att kompensera olika allmänna intressen som kan påverkas av torvskörd.
- Torvföretagen visar stor öppenhet i samband med upprättande av MKB och andra dokument som belyser konsekvenser av torvbruket på ett transparent sätt. Lokala intressen ges alltid möjlighet att, i samråd, tidigt uttala sig över ett aktuellt projekt.

Det krävs en mer detaljerad analys av torvmarker för att kunna klarlägga vilka av dem som är värdefulla. Det gäller även när energitorvbruket styrs om till en användning av endast påverkade torvmarker. Vi har i våra kriterier lagt fast långtgående krav på att inte använda torvmark som utgör värdefulla miljöer för naturvård och kulturminnesvård. Vi är också beredda att kompensera olika allmänna intressen vid torvskörd. Företagen kommer att verka för att olika intressen tidigt kommer in i MKB-processen så att vi kan klarlägga vilka intressen som finns och hur de kan hanteras i prövningsprocessen.

Torvmark är ofta värdefull för jakt, fiske och bärplockning. Företagen förbinder sig att särskilt beakta dessa intressen.

Lokala hänsyn

- Torvföretagen beaktar möjligheterna att rekrytera arbetskraft lokalt och regionalt.
- Torvföretagen visar stor hänsyn till sådana grupper som är beroende av det aktuella området.

Torv produceras ofta i regioner där det är brist på sysselsättning och där torvmark är värdefull för jakt, fiske och bärplockning. Företagen förbinder sig att särskilt beakta dessa intressen och tillse att även den lokala befolkningen kan dra nytta av att torv skördas i området.

Viltvatten i Näsmyran Hälsingland. Efterbehandling i form av våtmark kan skapa värden för den biologiska mångfalden.

Våtmarksfond och ytterligare forskning och utveckling

- Torvbranschen är beredd att överväga inrättandet av en särskild Våtmarksfond i första hand för fortsatt hävd av efterbehandlade utvunna torvtäckter.
- Torvbranschen stödjer FoU som medverkar till att vidareutveckla ett hållbart torvbruk.

Efterbehandling till våtmark och skog kan bidra till den biologiska mångfalden och ge fördelar för klimatet. Branschen är beredd att skapa en fond för vård och hävd av utvunna torvtäckter. För att en sådan fond ska kunna komma till stånd krävs att förutsättningarna för torvbruket i ett längre perspektiv klarläggs av regering och riksdag. Torvbranschen söker samarbete med intresseorganisationer och statliga myndigheter för att diskutera hur detta i praktiken ska genomföras. Forskning och utveckling är mycket viktig för att arbetet med ett hållbart torvbruk ska kunna drivas vidare. Branschen är beredd att gemensamt med Energimyndigheten stödja forskning på området. Forskning bedrivs i första hand i forskningsstiftelsen TorvForsk.

Ändring av lagstiftningen

För att kunna fullfölja den omställning som just nu sker av torvbruket krävs en nära samverkan med markägarna. Markägaren har ofta investerat stora kapital i dikning av skogsmark och plantering av skog som man bör ta hänsyn till i samband med prövning av torvtäkt. En utredning bör därför tillsättas som får i uppdrag att överväga en förändring av lagstiftningen. Vi förutsätter att torvbranschen får möjlighet att delta i en sådan utredning. Torvutredningens förslag om särskilda torvförsörjningsområden och hanteringen av riksintressen för torvbruket enligt Miljöbalken bör också behandlas i utredningen.

Foto: Marte Kofod-Hansen

Torvföretagen använder endast torvmark som redan genom dikning eller jordbruksproduktion läcker CO₂.

Ändring av emissionsfaktorerna

Torv omfattas av EUs system för handel med utsläppsrätter och bedöms ha större negativ klimateffekt än kol. Om man som regeringen i det energipolitiska beslutet bedömer torv från ett livscykelperspektiv blir bilden dock annorlunda. Även om inte torv kan anses klimatneutralt på samma sätt som träbränslen, blir ändå klimatpåverkan väsentligt mindre när torv bedöms ur ett livscykelperspektiv. Orsaken är att vi endast använder torvmark som redan genom dikning eller jordbruksproduktion läcker CO₂. Genom att skörda denna torv kan vi eliminera en källa för utsläpp och efter skördens avslutning snabbt efterbehandla marken, så att den istället för att släppa ifrån sig kol kan binda in kol, vilket är fördelaktigt ur klimatsynpunkt. Genom sameldning av torv och träbränslen uppnår vi en effektivare förbränning och ökad elproduktion. Driftstörningar som kan leda till användning av fossila bränslen kan undvikas. På så sätt medverkar vi till att skapa ett energisystem byggt på hållbara och inhemska producerade bränslen.

Vid framtagandet av kriterier för ett hållbart torvbruk har vi tagit ledning i det sk förnybarhetsdirektivet RES, som EU beslutade om i slutet av år 2008. I detta direktiv har särskilda kriterier tagits fram för produktion av biodrivmedel, som vi har tillämpat på energitorv. Vi påstår inte att

torv är ett förnybart bränsle, men genom att använda denna beräkningsmetod, har vi ändå kunnat fastställa torvens klimatpåverkan på ett mer korrekt sätt.

Det centrala målet för torvbranschen är att få till stånd en förändring av hanteringen av torv i enlighet med det energipolitiska beslutet inför den tredje fasen i EUs system för handel med utsläppsrätter som inleds den 1 januari 2013. Torvbranschen har presenterat ett förslag till hur emissionsfaktorn kan revideras genom att torven ses ur ett livscykelperspektiv där hänsyn tas till utsläpp av klimatpåverkande gaser längs hela kedjan, från dikning av torvmark via produktion till användning och sedan efterbehandling till våtmark eller skog. Ett arbete med att ta fram en lagstiftning rörande emissionsfaktorer med mera har redan inletts i Bryssel och skall vara klart den 1 januari 2012. Torvbranschen följer arbetet bland annat genom sitt samarbetsorgan EPAGMA (European Peat And Growing Media Association). Det krävs dock hjälp från svenska myndigheter och en nära samverkan med Finland, de baltiska staterna och Irland.

Det viktigt att slå vakt om energitorvbranschens överlevnad. Det är av största vikt att regeringen kan ta ställning till torvbranschens kriterier och ger ett uppdrag till Energimyndigheten i enlighet med riksdagens energipolitiska beslut.

Slutsats

Torv är ett modernt bränsle som spelar en viktig roll i framtidens energisystem. IPCC har placerat torv i en egen kategori mellan bibränslen och fossila bränslen. Torv kan klassificeras som ett långsamt förnyelsebart biomassabränsle med fysiska egenskaper som liknar trädbränslen. Torv uppfyller inte EUs krav på förnybara bränslen enligt Förnybarhetsdirektivet. Samtidigt uppfyller torv flertalet av de kriterier som anges i Förnybarhetsdirektivet för flytande bränslen. Fakta som talar för att torven är ett långsamt förnyelsebart bränsle är att landets torvmark binder in kol och att torvbruket i dag sker på torvmark som släpper ifrån sig klimatpåverkande gaser. Det finns stora fördelar med att samelda torv med trädbränslen. Det krävs att regeringen underlättar en omställning av torvbruket i enlighet med det energipolitiska beslutet annars finns en stor risk för att energitorven inte kan hävda sig i den framtida energimixen.

Torvbranschen har tidigare beskrivit olika frågor rörande ett hållbart torvbruk i två Hjortronböcker som givits ut 2002 och 2008. Regeringen och riksdagen har tagit ställning till ett klimatanpassat och hållbart torvbruk i sitt energipolitiska beslut våren 2009. För att möta de krav som regering och riksdag har ställt upp har torvbranschen tagit fram ett förslag till kriterier för ett hållbart torvbruk som närmare redovisas i denna bok.

**SVENSK
TORV**
NATURLIG RÅVARA

Svenska Torvproducentföreningen och kampanjen Svensk Torv,
Torsgatan 12, 111 23 STOCKHOLM, tel 08-441 70 73, e-post: magnus.brandel@torvproducenterna.se
www.torvproducenterna.se